



2017/2274(INI)

2.5.2018

LAUSUNTO

ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnalta

ulkoasiainvaliokunnalle

EU: n ja Kiinan suhteiden tilasta
(2017/2274(INI))

Valmistelija: Stefan Eck

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunta pyytää asiasta vastaavaa ulkoasiainvaliokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- ottaa huomioon Kiinan kansankongressin joulukuussa 2016 hyväksymän ympäristönsuojeluun tähtäävän verolain, joka tuli voimaan 1. tammikuuta 2018,
 - ottaa huomioon, että Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön mukaan ympäristötekijät vaikuttavat kansallisiin ja kansainvälisiin muuttovirtoihin, sillä ihmiset lähtevät paikoista, joiden olosuhteista kiihtyvä ilmastonmuutos on tehnyt ankarat tai alati huononevat¹,
- A. toteaa, että Kiina on nopeimmin kasvava markkina-alue EU:n elintarvikkeille;
- B. toteaa, että on selvää, että joillakin Kiinan alueilla maaseutuväestön toimeentulo heikkenee lämpötilan ja sademäärän vaihtelujen ja muiden ilmaston ääri-ilmiöiden takia; toteaa, että väestön siirtojen suunnittelusta on tullut sopeutumispoliitikassa tehokas vaihtoehto, kun pyritään vähentämään ilmastosta aiheutuvaa haavoittuvuutta ja köyhyyttä²;
1. pitää myönteisinä uudistuksia, joita Kiina on toteuttanut otettuaan käyttöön ”ekologisesti kestävää kulttuuria” koskevan lähestymistavan; pitää ympäristöalan kansalaisjärjestöille tuomioistuimissa myönnettyä erityisasemaa, viranomaisten työn ympäristövaikutusten arviointeja ja suuria investointeja sähköiseen liikkuvuuteen ja puhtaaseen energiaan oikeansuuntaisina uudistuksina;
 2. pitää myönteisenä Kiinan vuoden 2016 toimintasuunnitelmaa mikrobilääkeresistenssin torjumiseksi; korostaa Kiinan, jossa vuositasolla kulutetaan puolet maailman mikrobilääkkeistä, ja EU:n yhteistyön merkitystä tämän globaalin uhkan käsittelemiseksi; vaatii, että EU:n ja Kiinan kahdenvälisiin kauppasopimuksiin olisi sisällytettävä eläinten hyvinvointia koskevia määräyksiä;
 3. pitää myönteisinä valtion antamia suuntaviivoja, joilla kiinalaisia kannustetaan vähentämään lihankulutustaan merkittävästi vuoteen 2030 mennessä; kehottaa unionia ja Kiinaa yhdistämään voimansa sellaisen kestävämmän maatalouselintarvikkeiden tuotanto- ja kulutusjärjestelmän saavuttamiseksi, joka parantaa elintarviketurvaa ja elintarvikkeiden turvallisuutta ja seurattavuutta maailmanlaajuisesti ja joka edistää terveellisiä ruokavalioita sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia;
 4. panee merkille Kiinan tekemän kiinteän jätteen tuonnin kieltämistä koskevan päätöksen, jolla korostetaan tuotteiden suunnittelun, tuotannon, korjaamisen, uudelleenkäytön ja kierrätyksen merkitystä ja jossa painotetaan erityisesti muovin tuotantoa ja käyttöä; palauttaa mieliin Kiinan äskettäiset pyrkimykset kieltää harvinaisten maametallien

¹ <https://www.iom.int/migration-and-climate-change>

² Y. Zhen, J. Pan, X. Zhang, ”Relocation as a policy response to climate change vulnerability in Northern China”, ISSC ja UNESCO 2013, *World Social Science Report 2013, Changing Global Environments*, ss. 234-241.

vienti ja pyytää komissiota ottamaan EU:n politiikkojen priorisoinnissa huomioon globaalien talouksien keskinäisriippuvuuden;

5. katsoo, että EU:n ja Kaakkois-Aasian maiden liiton yhteistyötä tarvittaisiin yhteisen kiertotalouden strategian kehittämisessä ja tällaiseen yhteistyöhön olisi mahdollisuus ja kiinnostusta; katsoo, että Kiina voisi olla keskeisessä roolissa tämän aloitteen edistäjänä Kaakkois-Aasian maiden liitossa;
6. toteaa, että Kiina ja Euroopan unioni hyötyvät kestävyiden edistämisestä talouksissaan ja monialaisen kestävä ja kiertävä biotalouden kehittämisestä;
7. pitää myönteisenä sopimusta lisätä tutkimus- ja innovointiyhteistyötä lippulaiva-aloitteissa, esimerkiksi niissä, joista sovittiin kesäkuussa 2017 kolmannessa EU:n ja Kiinan innovointiyhteistyötä koskevassa vuoropuhelussa ja sitä lokakuussa 2017 seuranneessa EU:n ja Kiinan tiede- ja teknologiayhteistyötä koskevassa etenemissuunnitelmassa ja joiden aiheina ovat elintarvikkeet, maatalous ja bioteknologia, ympäristö ja kestävä kaupungistuminen, maaliikenne, entistä turvallisempi ja ympäristöystävällisempi ilmailu ja bioteknologian hyödyntäminen ympäristöasioiden ja ihmisten terveyden edistämisessä; kehottaa EU:ta ja Kiinaa jatkamaan näitä toimia ja hyödyntämään tutkimus- ja kehityshankkeiden tuloksia käytännössä;
8. painottaa, että unioni ja Kiina ovat erittäin riippuvaisia fossiilisista polttoaineista ja niiden osuus on yhteensä noin kolmannes maailman kokonaiskulutuksesta, mikä asettaa Kiinan kärkisijalle Maailman terveysjärjestön (WHO) laatimalla hengenvaarallisen ilmansaastuttamisen listalla; korostaa, että uusiutuvista materiaaleista tehtyjen biotaloustuotteiden kaupan lisääntyminen voi auttaa vähentämään Kiinan ja unionin talouksien riippuvuutta fossiilisista polttoaineista; kehottaa EU:ta ja Kiinaa syventämään suhteitaan kasvihuonekaasupäästöjen hillitsemisen muilla osa-alueilla, kuten sähköisen liikkuvuuden, uusiutuvien energialähteiden ja energiatehokkuuden alalla, jatkamaan ja laajentamaan EU:n ja Kiinan energiayhteistyötä koskevaa etenemissuunnitelmaa vuoden 2020 jälkeenkin ja tehostamaan yhteisiä toimia vihreän rahoituksen ja erityisesti ilmastorahoituksen välineiden kehittämiseksi; kehottaa Kiinaa ja EU:ta tutkimaan ja edistämään suurjännitteistä tasasähköteknologiaa käyttävien rajat ylittävien sähkölinjojen suunnittelua ja kehittämistä ja siten parantamaan uusiutuvien energialähteiden saatavuutta tulevaisuudessa;
9. kehottaa unionia ja Kiinaa jatkamaan kestävästä kaupungistumisesta koskevaa kumppanuuttaan muun muassa puhtaan liikenteen, ilmanlaadun parantamisen, kiertotalouden ja ekologisen suunnittelun aloilla; korostaa ympäristönsuojelua koskevien lisätoimenpiteiden tarvetta, kun otetaan huomioon, että yli 90 prosenttia kaupungeista ei noudata ilman epäpuhtauksille asetettua hiukkaspäästöjä koskevaa kansallista normia (PM 2,5) ja että Kiinassa yli miljoona ihmistä kuolee vuosittain ilmansaasteisiin yhteydessä oleviin sairauksiin;
10. korostaa, että unionin ja Kiinan yhteisenä etuna on edistää vähähiilistä kehitystä ja puuttua kasvihuonekaasupäästöihin avoimilla, julkisilla ja hyvin säännellyillä energiamarkkinoilla; pitää EU:n ja Kiinan strategisia kumppanuuksia tarpeellisina Pariisin sopimuksen täytäntöönpanon ja ilmastonmuutoksen tehokkaan torjumisen kannalta; kehottaa EU:ta ja Kiinaa käyttämään poliittista vaikutusvaltaansa edistääkseen

Pariisin sopimuksen, kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman ja kestävän kehityksen tavoitteiden täytäntöönpanoa; kehottaa ilmastopöytäsohjuksen osapuolten konferenssia ja YK:n kestävän kehityksen korkean tason foorumia omaksumaan yhteistyöhön perustuvan lähestymistavan; kehottaa kumpaakin osapuolta hyväksymään yhteisen julkilausuman ilmastotoimista ja osoittamaan siten yhteisen sitoutumisensa Pariisin sopimuksen määrätietoiseen täytäntöönpanoon sekä aktiiviseen osallistumiseen vuoden 2018 Talanoa-vuoropuheluun ja COP24-ilmastokokoukseen; kannustaa niitä ottamaan toimimaan vastuullisessa roolissa kansainvälisissä neuvotteluissa siten, että ne pyrkivät omien sisäisten ilmastopöytäsohjuksensa välityksellä tavoitteeseen rajoittaa ilmastön lämpenemistä ja osallistuvat myös rahoitukseen, jotta päästäisiin tavoitteeseen antaa vuoteen 2020 asti vuosittain 100 miljardia Yhdysvaltain dollaria ilmastön lämpenemisen hidastamiseen ja siihen sopeutumiseen;

11. pitää myönteisenä, että Kiinassa otettiin joulukuussa 2017 käyttöön maanlaajuinen päästökauppajärjestelmä; panee merkille, että sen valmisteluvaiheessa Kiina ja EU tekivät onnistuneesti yhteistyötä ja mahdollistivat siten järjestelmän käyttöönoton; panee merkille Kiinan johdon halun vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja odottaa kiinnostuneena tuloksia meneillään olevasta seuranta-, raportointi- ja todentamistyöstä, joka on olennaisen tärkeää järjestelmän moitteettoman toiminnan kannalta; korostaa koko talouden kattavien ilmastotoimien merkitystä ja pitää myönteisenä aikomusta laajentaa ne kattamaan teollisuudenalat ja parantaa järjestelmän kauppajärjestelyjä; kehottaa EU:ta ja Kiinaa jatkamaan kumppanuuttaan yhteistyöhankkeessa, jossa kehitetään Kiinan hiilimarkkinoita niin, että se voi olla tehokas väline mielekkäiden päästövähennyskannustimien luomiseksi ja voi sovittaa Kiinan hiilimarkkinat paremmin yhteen EU:n päästökauppajärjestelmän kanssa; kehottaa EU:ta ja Kiinaa edelleen edistämään hiilen hinnoittelumekanismia muissa maissa ja muilla alueilla hyödyntämällä omaa kokemustaan ja asiantuntemustaan ja vaihtamalla parhaita käytänteitä sekä osallistumalla toimiin yhteistyön rakentamiseksi nykyisten hiilimarkkinoiden välille, jotta voidaan edetä kohti maailmanlaajuisia tasapuolisia toimintaedellytyksiä;
12. toivoo, että Kiina purkaa talouskasvun ja ympäristön tilan heikentymisen välisen kytköksen sisällyttämällä biologisen monimuotoisuuden suojelun parhaillaan soveltamiinsa globaaleihin strategioihin, helpottamalla YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030:n ja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja panemalla tehokkaasti täytäntöön norsunluun kauppaa koskevan kiellon; antaa tunnustusta työlle, jota EU:n ja Kiinan kahdenvälisen koordinoitumekanismien puitteissa on tehty metsälainsäädännön soveltamisen valvonnan ja metsähallinnon (FLEGT) alalla laittoman puunkorjuun torjumiseksi maailmanlaajuisesti; kehottaa Kiinaa kuitenkin tutkimaan merkittävän laajaa laitonta puutavarakauppaa metsälainsäädännön soveltamisen valvontaa ja metsähallintoa koskevan vapaaehtoisen kumppanuussopimuksen allekirjoittajavaltioiden ja Kiinan välillä;
13. suosittelee, että Kiina hyväksyy vastuullisia ulkomaisia metsätalousinvestointeja koskevat pakolliset poliittiset suuntaviivat, jotka pannaan täytäntöön yhdessä toimittajamaiden kanssa, jotta voidaan ottaa kiinalaiset yritykset mukaan torjumaan laitonta puutavarakauppaa;

14. suhtautuu myönteisesti siihen, että Kiina ja EU ovat allekirjoittaneet vesipolitiikkaa koskevan yhteistyömuistion, jonka tarkoituksena on edistää vuoropuhelua vesiensuojelua koskevan lainsäädännön kehittämistä ja valvonnasta; kannattaa voimakkaasti EU:n ja Kiinan Turussa syyskuussa 2017 allekirjoittamaa julkilausumaa, jossa korostettiin, että hyvässä vesihallinnossa olisi asetettava etusijalle ekologia ja ympäristöystävällinen kehitys ja nostettava keskeiseen asemaan vesivarojen suojelu ja veden ekosysteemin palauttaminen ennalleen; korostaa, että Kiinan ja EU:n vesipoliittisen vuoropuhelun perustamista koskeva yhteistyömuistio paitsi rikastaa Kiinan ja EU:n strategisen kumppanuuden sisältöä myös tarkentaa yhteistyön suuntaa, soveltamisalaa, menetelmiä ja rahoitusjärjestelyjä;
15. painottaa, että on tärkeää varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset Kiinan ja EU:n välisessä kaupankäynnissä; ilmaisee huolensa epäoikeudenmukaisesta kilpailusta, jonka on aiheuttanut Kiinan valtion puuttuminen maan talouteen, kun se on myöntänyt mittavia tukia ja suosinut kotimaisia tavarantoimittajia, rajannut EU:n sijoittajat Kiinan markkinoiden ulkopuolelle ja ottanut hallintaansa keskeisten kestävä kehityksen teknologioiden alalla toimivia eurooppalaisia yrityksiä valtion omistajuuden, valvonnan tai ohjauksen kautta erityisesti mutta ei yksinomaan aurinkopaneelien, akkujen ja sähköajoneuvojen markkinoilla; kehottaa komissiota hyödyntämään täysimittaisesti kaikkia käytössään olevia kaupan suojatoimia, erityisesti EU:n uusia polkumyynnin ja tukien vastaisia sääntöjä, ja kehottaa neuvostoa perustamaan pikaisesti yhteispäätös menettelyssä parlamentin kanssa toimivat puitteet ulkomaisten suorien sijoitusten seurannalle;
16. toteaa, että komission rahoittama eurooppalaisten ja kiinalaisten organisaatioiden välinen yhteistyöhanke, joka pantiin täytäntöön ydinturvallisuuteen liittyvää yhteistyötä varten perustetun välineen puitteissa vuosina 2014–2017, on ollut keskeisessä roolissa, kun on arvioitu säteily- ja ydinalan hätätilanteiden hallintaa Kiinassa koskevia standardeja ja järjestelyjä ja kun on parannettu Kiinan ydinvoimateknologian tutkimuslaitoksen valmiuksia laatia ohjeistuksia vakavien onnettomuuksien hallintaan;
17. kehottaa kiinalaisia ja eurooppalaisia sijoittajia hyväksymään parempia kansainvälisiä yhteiskunta- ja ympäristövastuun standardeja ja parantamaan turvallisuusvaatimuksia kaivosteollisuustoiminnassaan maailmanlaajuisesti; toteaa jälleen, että kattavasta investointisopimuksesta Kiinan kanssa käytävien neuvottelujen yhteydessä Euroopan unionin on tuettava kestävä kehityksen aloitteita rohkaisemalla vastuullisiin investointeihin ja edistämällä keskeisiä ympäristö- ja työnormeja; pyytää Kiinan ja EU:n viranomaisia ottamaan käyttöön kannustimia, joilla Kiinan ja EU:n kaivosyhtiöitä rohkaistaan harjoittamaan toimintaansa kehitysmaissa kansainvälisten ihmisoikeusnormien mukaisesti ja joilla edistetään investointeja valmiuksien kehittämiseen tietämyksen ja teknologian siirron ja paikallisen palvelukseenoton osalta;
18. pitää myönteisenä Kiinan joulukuun 2017 One Planet -huippukokouksen yhteydessä tekemää ilmoitusta aikomuksestaan tuoda Kiinassa toimivien yritysten ja Kiinan ulkomailla rahoittamien yritysten ympäristövaikutukset selvemmin näkyviin; on huolissaan siitä, että infrastruktuurihankkeilla, kuten Kiinan One Belt One Road -aloitteella, voi olla kielteisiä vaikutuksia ympäristöön ja ilmastoon ja ne saattavat johtaa fossiilisten polttoaineiden käytön lisääntymiseen muissa hankkeisiin osallistuvissa maissa tai maissa, joihin infrastruktuurin kehittäminen vaikuttaa; kehottaa EU:n

toimielimiä ja jäsenvaltioita tekemään kaikissa One Belt One Road -kehyksen puitteissa toteutettavissa yhteistyöhankkeissa ympäristövaikutusten arviointeja ja sisällyttämään hankkeisiin kestävyyttä koskevia lausekkeitä; vaatii perustamaan osallistuvien valtioiden ja kolmansien osapuolten edustajista koostuvan sekakomitean valvomaan ympäristöön ja ilmastoon kohdistuvia vaikutuksia; pitää myönteisenä komission ja Euroopan ulkosuhdehallinnon aloitetta laatia EU:n ja Aasian yhteysstrategia vuoden 2018 ensimmäisellä puoliskolla; korostaa, että tässä strategiassa olisi sitouduttava vahvasti kestävyYTEEN, ympäristönsuojeluun ja ilmastotoimiin;

19. panee tyytyväisenä merkille Kiinan edistymisen elintarvikkeiden turvallisuusvaatimusten parantamisessa, sillä ne ovat keskeisen tärkeitä kiinalaisten kuluttajien suojelemisen ja elintarvikepetosten estämisen kannalta; korostaa, että on tärkeää parantaa kuluttajien vaikutusmahdollisuuksia, sillä se on olennainen vaihe Kiinan kuluttajakulttuurin nousussa;
20. rohkaisee Kiinan ja Euroopan unionin poliisi- ja lainvalvontaviranomaisia toimimaan yhdessä huumausaineiden laittoman viennin hallitsemiseksi ja jakamaan huumausaineiden kauppaa koskevaa tiedustelutietoa vaihtamalla tietoja, joiden avulla voidaan tunnistaa yksityishenkilöitä ja rikollisverkostoja; toteaa, että Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksen julkaiseman Euroopan huumetilannetta sekä sen suuntauksia ja kehitystä koskevan vuoden 2017 vuosikertomuksen mukaan suuri osa Eurooppaan toimitettavista uusista psykoaktiivisista aineista on peräisin Kiinasta: Kiinassa toimivat kemian- ja lääkealan yritykset valmistavat suuria määriä uusia aineita, minkä jälkeen ne kuljetetaan Eurooppaan, missä ne jalostetaan tuotteiksi, pakataan ja myydään;
21. toteaa, että perheitä ja yksittäisiä ihmisiä on muuttanut pois asuinalueiltaan kuivuuden ja muiden luonnononnettomuuksien takia ja Kiinan viranomaiset ovat vastanneet tilanteeseen suunnittelemalla useita laajamittaisia siirtohankkeita; on huolissaan siitä, että Ningxian alueelta saatujen raporttien mukaan uusiin kaupunkeihin liittyy lukuisia ongelmia ja kustotoimia on kohdistettu ihmisiin, jotka ovat kieltäytyneet muuttamasta. on huolissaan siitä, että ympäristön puolustajia vangitaan, asetetaan syytteeseen ja tuomitaan ja että Kiinan valvontaviranomaiset pitävät koko ajan tarkemmin silmällä rekisteröityjä kotimaisia ympäristöalan kansalaisjärjestöjä;
22. pyytää Kiinaa laajentamaan entisestään lainvalvontatoimia laittoman kalastuksen pysäyttämiseksi, sillä kiinalaisia kalastusaluksia liikkuu edelleen ulkomaisilla vesillä kalastamassa salaa, esimerkiksi Korean länsipuolen merialueilla, Itä-Kiinan ja Etelä-Kiinan merillä, Intian valtamerellä ja jopa Etelä-Amerikassa;
23. pyytää kiinalaisia viejiä ja eurooppalaisia maahantuojia vähentämään myrkyllisiä jäämiä Kiinassa valmistetuissa vaatteissa ottamalla käyttöön asianmukaisia kemikaalienhallintaa koskevia sääntöjä ja lopettamalla asteittain lyijyn, nonyyliifenolietoksyalaattien, ftalaattien, perfluorattujen kemikaalien, formaldehydin ja muiden tekstiileissä käytettävien myrkyllisten tuotteiden käytön.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	25.4.2018
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 55 -: 0 0: 4
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Marco Affronte, Margrete Auken, Pilar Ayuso, Zoltán Balczó, Biljana Borzan, Lynn Boylan, Nessa Childers, Birgit Collin-Langen, Miriam Dalli, Seb Dance, Angélique Delahaye, Stefan Eck, Bas Eickhout, José Inácio Faria, Francesc Gambús, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Jens Gieseke, Julie Girling, Sylvie Goddyn, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, Jytte Guteland, Anneli Jäätteenmäki, Benedek Jávor, Karin Kadenbach, Kateřina Konečná, Urszula Krupa, Giovanni La Via, Peter Liese, Joëlle Mélin, Susanne Melior, Miroslav Mikolášik, Rory Palmer, Massimo Paolucci, Piernicola Pedicini, Bolesław G. Piecha, Pavel Poc, Julia Reid, Frédérique Ries, Michèle Rivasi, Davor Škrlec, Renate Sommer, Estefanía Torres Martínez, Adina-Ioana Vălean, Jadwiga Wiśniewska, Damiano Zoffoli
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Cristian-Silviu Buşoi, Caterina Chinnici, Fredrick Federley, Anja Hazekamp, Norbert Lins, Rupert Matthews, Alojz Peterle, Stanislav Polčák, Carolina Punset, Christel Schaldemose
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (200 art. 2 kohta)	Jude Kirton-Darling, Jeroen Lenaers

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

55	+
ALDE	Fredrick Federley, Gerben-Jan Gerbrandy, Anneli Jäätteenmäki, Carolina Punset, Frédérique Ries
ECR	Urszula Krupa, Rupert Matthews, Boleslaw G. Piecha, Jadwiga Wiśniewska
EFDD	Piernicola Pedicini
GUE/NGL	Lynn Boylan, Stefan Eck, Anja Hazekamp, Kateřina Konečná, Estefanía Torres Martínez
NI	Zoltán Balczó
PPE	Pilar Ayuso, Cristian-Silviu Buşoi, Birgit Collin-Langen, Angélique Delahaye, José Inácio Faria, Francesc Gambús, Jens Gieseke, Julie Girling, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, Giovanni La Via, Jeroen Lenaers, Peter Liese, Norbert Lins, Miroslav Mikolášik, Alojz Peterle, Stanislav Polčák, Renate Sommer, Adina-Ioana Vălean
S&D	Biljana Borzan, Nessa Childers, Caterina Chinnici, Miriam Dalli, Seb Dance, Jytte Guteland, Karin Kadenbach, Jude Kirton-Darling, Susanne Melior, Rory Palmer, Massimo Paolucci, Pavel Poc, Christel Schaldemose, Damiano Zoffoli
VERTS/ALE	Marco Affronte, Margrete Auken, Bas Eickhout, Benedek Jávor, Michèle Rivasi, Davor Škrlec

0	-

4	0
EFDD	Julia Reid
ENF	Sylvie Goddyn, Joëlle Mélin
PPE	Elisabetta Gardini

Symbolien selitys:

+ : puolesta

- : vastaan

0 : tyhjää